

Algemene beschouwingen Voorjaarsnota 2018 – 2019

Dit is het laatste jaar in de zittingsperiode van dit bestuur. Bij begrotingsbesprekingen en wensenlijstjes in deze periode komen dan altijd standaard quotes over de tafel als 'je moet niet over je graf heen willen regeren' en 'je moet niet op het laatst gaan potverteren'. Mijn fractie wil echter wel graag verder gaan op de lijn die we ingezet hebben, oogsten wat we al hebben bereikt en vooruit kijken hoe verder te gaan..

Vanuit WN willen wij dus niet naar een 'beleidsarme' afsluiting toe van deze periode. Tegen dat licht hebben wij deze VJN dan ook bekeken en beoordeeld.

Er gebeurt veel op onderwerpen waar het waterschap een rol in heeft. Denk aan de discussies rondom klimaatontwikkeling, klimaatadaptatie, duurzaamheid, ontwikkelingen op het gebied van energie, afvalverwerking en zuivering, de aandacht voor schoon en ecologisch gezond water, de inrichting van ons landelijk gebied maar ook ontwikkelingen in de stedelijke omgeving waar water een belangrijke rol speelt. En tot slot zitten we in een discussie over de wijze waarop kostentoedeling moet gaan plaatsvinden.

Proactief handelen, aandacht voor innovatie, initiatief nemen waar dat kan, zijn ons inziens hier belangrijk bij. De traditionele taken rondom veilig, voldoende en schoon m.b.t. water krijgen een nieuwe dimensie als die ook gekoppeld worden aan klimaat, duurzaamheid, onze leefomgeving, energievraagstukken, ontwikkelingen in het grondgebruik en aandacht voor de bodem. En niet te vergeten de rol van het waterschap in de samenleving, het belang van betere zichtbaarheid en het inzicht dat je als overheid niet alles alleen moet doen en willen. Heel belangrijk daarbij is de rol die je als waterschap daarbij voor ogen hebt. Die rollen kunnen, afhankelijk van het thema, wisselen. In de beeldspraak van een toneelstuk kun je regisseur, hoofdrolspeler, gewoon acteur, soms zelfs figurant of decor zijn. En zelfs achter de schermen kun je nog een rol vervullen. Heel zelden ben je alleen maar toeschouwer als het om waterthema's gaat.

Maar per issue moet je bewust de rol pakken die bij je past. Niet alleen maar de technisch expert die reactief toetst, maar ook de partner die proactief meedenkt en goede en inspirerende initiatieven faciliteert en ondersteunt, zoals b.v. in regionale gebiedsprocessen. Op basis van eigen kennis, expertise en ervaring maar open voor andere inbreng. Met andere woorden: inhoud geven aan de rol van de regionale waterautoriteit. Als we die slag maken, dan zijn we ook goed voorbereid als de Omgevingswet in werking treedt. Maar belangrijker, het is een basis voor ons in de omgang met de maatschappij, met de burger.

Dat vereist ook een waterschap dat klaar staat voor deze ontwikkelingen, dat daar op in kan spelen en mee om kan gaan. Het college is in de afgelopen periode goed aan de slag gegaan op diverse van deze onderdelen. De eigen organisatie heeft veel aandacht gekregen, een transitiebudget is hier voor gecreëerd. Er is veel geïnvesteerd in ICT, en dat is nog lang niet afgelopen. Er is aandacht voor en inzet op actuele ontwikkelingen zoals omgaan met exoten en we zijn proactief aan de slag gegaan met het tegengaan van bodemdaling door kleur te bekennen in onze peilbesluiten en door ruimte te geven voor het experiment met onder-water-drainage.

De recente ontwikkelingen in het veenweidegebied met de proeven en experimenten die daar nu opgang komen en de rol die HDSR daarbij heeft opgepakt, zijn voor ons een goed voorbeeld van hoe je als waterschap inhoud kunt geven aan die rol in een dergelijk ‘toneelstuk’ om die beeldspraak even door te trekken: met initiatief, proactief en bereid er in te investeren. Via aandacht voor de uitstoot van CO₂ leveren we een kleine bijdrage aan het tegengaan van mondiale klimaatverandering, maar ook een grote bijdrage aan het behoud van ons eigen veeweidegebied. Om die reden willen we de *Motie peilbesluiten en CO₂ inbrengen*.

Wij vinden in de VJN dus aanzetten terug voor die rol in de toekomst, en wat ons betreft doen we dat nog een slag ambitieuzer en scherper.

Ten eerste bij de verbetering van de waterkwaliteit. We maken goede stappen bij de aanpak om te voorkomen dat meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen in ons water komen. Maar dat is nog niet af – we moeten daarmee doorgaan.. Het is bewezen dat natuurvriendelijk schonen van watergangen een bijdrage levert aan een mooie sloot. Dat moet standaard praktijk worden waar mogelijk. We moeten oog houden voor nieuwe bedreigingen. Ik verwijs naar de opkomende stoffen in het water zoals resten van geneesmiddelen, microplastics en exotische stoffen als GenX. Wat kunnen wij daaraan doen? Ten eerste moeten we nagaan of onze lozingsvergunningen nog op orde zijn om zeker te weten dat we daar geen gedoe mee krijgen. Ten tweede hebben we een verantwoordelijkheid om bij de zogenaamde hot-spots ongewenste chemicaliën uit ons afvalwater halen. Niet neuzelen of dit wel nodig is van Europa, maar gewoon doen omdat we zelf schoon water willen. Ten derde. Dit jaar gaat de nieuwe RWZI-Utrecht in bedrijf. Is het daarmee ook niet tijd na te gaan denken over na schakelen van extra zuiveringstrappen?

Een ander item wat onze speciale aandacht daarbij heeft is Water in de stad. Hier komen klimaat, Groene Stad en leefomgeving, stresstesten, watertoets, etc. bij elkaar. En bij de realisering kunnen we ook de betrokkenheid van burgers vergroten. Ik denk daarbij ook aan de afspraken uit het Interbestuurlijk programma. Is er bij het college al zicht op de bestuursakkoorden van de nieuwe colleges B&W’, hebben deze nu eindelijk een waterparagraaf als “Water en Klimaatadaptatie” in hun coalitieakkoorden opgenomen?

Ook op het terrein van energie en duurzaamheid hebben we nog veel te doen, hier kan in onze ogen ook een tandje er bij. Energieneutraal over enkele jaren is anders niet haalbaar. Wij zien uit naar een concrete uitwerking van de stappen die we ondernemen om onze doelstellingen werkelijk te halen. Is er bijvoorbeeld al zicht op mogelijkheden voor windenergie op de RWZI-terreinen?

Voorts wensen wij een actieve inzet vanuit het waterschap op groen en biodiversiteit. Een bijdrage geven aan realisering van nieuwe natuurgebieden, bijvoorbeeld via natuurvriendelijke oevers maar ook het ondersteunen van de taakstellingen van de provincie voor nieuwe natuur, willen we graag verder ondersteunen. Denk hierbij aan koppeling van wateropvang en natuur en recreatie.

Tot slot de verdere kostenontwikkeling. Het bestuursvoorstel van de Unie over een nieuwe opzet is recent beschikbaar. We komen daar na de vakantieperiode ongetwijfeld op terug. In ieder geval blijven voor ons staan de uitgangspunten uit het coalitieakkoord, met een gelijkmatige en evenwichtige kostenontwikkeling EN de recente afspraken in december 2017

vastgelegd via het amendement van LNE. Op de langere termijn wil ik hier nog het volgende over meegeven. Een verdere ontwikkeling van het waterschap in de lijn zoals hiervoor geschilderd, betekent voor zowel de organisatie zelf als de gestelde doelen meer inzet en investeringen. De uitspraak van de voormalige Hoogetheemraad Beugelink dat een waterschap voor de toekomst alle, door de samenleving gevraagde activiteiten, niet meer voor 1 euro per dag per inwoner kan doen, geeft dat beeldend weer. Dat zal een echte uitdaging gaan worden voor de nieuwe periode die er aan gaat komen voor de waterschappen.

Het betekent in elk geval ook dat wij als waterschap goed moeten laten zien dat het belastinggeld bij ons niet over de brug en in het water gesmeten wordt, maar dat we het gebruiken om een zichtbaar schonere, aantrekkelijke, veilige, gezonde, ecologisch en economisch rijkere omgeving te creëren om te wonen, werken en recreëren.

Concluderend kunnen we zeggen dat we dit jaar willen benutten om te oogsten, maar ook om proactief onze rol te spelen in de vele ontwikkelingen die zich voordoen waarbij we onze blik verder richten dan maart 2019. Wij wensen het college daarbij veel wijsheid toe.